

**ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ НА
ЗАСАДАХ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ**

АНОТАЦІЯ

до наукової роботи під шифром «Фінансовий контролінг»

Наукова робота складається з трьох розділів, які містять по 2 підпункти, обсяг налічує 30 сторінок без урахування додатків та переліку літературних джерел.

Метою роботи є аналіз методичних, теоретичних підходів та надання практичних рекомендацій щодо ефективного управління підприємством на основі технології фінансового контролінгу.

Відповідно до встановленої мети були поставлені і вирішені такі задачі:

- розкрито теоретичні аспекти удосконалення системи контролінгу
- проаналізувати методичні підходи фінансового контролінгу на підприємстві
- розглянути загальну фінансово-господарської діяльності підприємства
- проаналізувати ефективної діяльності підприємства
- надати рекомендації щодо особливостей впровадження бюджетування як фінансової технології в систему фінансового контролінгу підприємства;
- визначити необхідність створення служби фінансового контролінгу в АТ «Турбоатом» для підвищення ефективності управлінської діяльності.

Об'єктом дослідження є процес формування ефективного управління підприємством на основі технології фінансового контролінгу.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні засади ефективного управління на основі фінансового контролінгу в АТ «Турбоатом».

Ключові слова: Фінансовий контролінг; бюджетування; банкрутство.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	6
1.1 Теоретичні аспекти удосконалення системи контролінгу на підприємстві.....	6
1.2 Методичні підходи фінансового контролінгу на підприємстві.....	8
РОЗДІЛ 2 ДІАГНОСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО- ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ КОНТРОЛІНГУ АТ «ТУРБОАТОМ».....	12
2.1 Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства АТ «Турбоатом».....	12
2.2 Аналіз та оцінювання ефективної діяльності підприємства.....	14
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	19
3.1 Особливості впровадження бюджетування як фінансової технології в систему фінансового контролінгу підприємства.....	19
3.2 Створення служби фінансового контролінгу в АТ «Турбоатом» для підвищення ефективності управлінської діяльності.....	23
ВИСНОВКИ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕЛ.....	28
ДОДАТКИ.....	31

ВСТУП

Сучасні умови, в яких функціонують вітчизняні підприємства, характеризуються складністю, обмеженістю всіх видів ресурсів, мінливістю зовнішнього середовища, ризиками та загостренням конкурентної боротьби, що пов'язано із науково-технічним прогресом на глобальному рівні. Такі фактори змушують промислові підприємства України підвищувати ефективність управління, яке дозволяло би не лише швидко адаптуватись до фактичних умов функціонування, а й забезпечувати ефективний розвиток підприємства.

Теперішні підприємства, перетворившись у складні системи, децентралізують управління та оперують великим об'ємом застарілої інформації. У зв'язку з цим виникає необхідність координації діяльності різних підрозділів. Аби забезпечити управління таких систем потрібні нові технології або методи управління, що в свою чергу будуть відповідати за функціонування як ззовні, так і в середині підприємства. За даних умов необхідним стає використання контролінга. Впровадження контролінга допомагає координувати роботу функціональних служб підприємства, а також надає інформаційно-аналітичну підтримку керівництву при прийнятті управлінських рішень.

Нинішнє стрімке зростання розвитку зовнішнього фінансового середовища, вітчизняні підприємства натрапили на необхідність втілювати нові технології та інструменти відносно до управління фінансами.

Одним із таких інструментів є саме фінансовий контролінг, який саме і відповідає за процеси обробки фінансової інформації, аналіз, планування та

контроль фінансової діяльності підприємства. Але, слід звернути увагу на те, що фінансовий контролінг все ж таки потрібно аналізувати насамперед, як технологію, за допомогою якої можливо досягти ефективного управління підприємства.

Основні дослідження та публікації з цієї проблематики належать таким зарубіжним та вітчизняним науковцям і практикам, як: І.О. Бланк, В.В.Бошота, І.О. Гадзевич, О.Г. Головка, І.О. Григораш, В.Б. Дзьоба, Н.А. Іщенко, О.М. Костенко, Л.Г. Ліпич, Е. Маєр, Р. Манн, Г.Л. Матвієнко-Біляєва, В.В. Папп, А.І.Пілевич, С.В. Приймак, О.О. Терещенко, Ф. Фрайберг, Д. Хан, П. Хорват.

Метою роботи є аналіз методичних, теоретичних підходів та надання практичних рекомендацій щодо ефективного управління підприємством на основі технології фінансового контролінгу.

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішуються такі завдання:

- визначити теоретичні аспекти удосконалення системи контролінгу
- проаналізувати методичні підходи фінансового контролінгу на підприємстві
- розглянути загальну фінансово-господарської діяльності підприємства
- проаналізувати ефективної діяльності підприємства
- надати рекомендації щодо особливостей впровадження бюджетування як фінансової технології в систему фінансового контролінгу підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування ефективного управління підприємством на основі технології фінансового контролінгу. Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні засади ефективного управління на основі фінансового контролінгу в АТ «Турбоатом».

Наукова новизна одержаних результатів наукової роботи полягає у вдосконаленні поняття «фінансовий контролінг»; набули подальшого

розвитку перспективи впровадження бюджетування як фінансової технології в систему фінансового контролінгу в АТ «Турбоатом» з метою підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Теоретичні аспекти удосконалення системи контролінгу на підприємстві

У даний час управління підприємством, потребує від господарюючих суб'єктів поліпшення бізнес-процесів, орієнтації на вирішення далекосяжних проблем, які потребують постійного прогресу: розроблення і впровадження нових технологій, методів організації виробництва тощо. Гостра конкуренція між підприємствами та прискорений темп науково-технічного прогресу на ринку висувають нові більш сучасні вимоги щодо управління підприємницькою діяльністю. Однією з таких технологій, що відповідає за обробку фінансових даних, аналіз, планування та загальний контроль фінансової діяльності підприємства, є фінансовий контролінг.

Контролінг – це один з найновіших напрямів інформаційно-економічного розвитку підприємства. В сучасних умовах господарювання інтерес до нього проявляється у все більшій мірі, що зумовлено появою значної кількості перекладених видань з питань обліку, фінансів, ціноутворення тощо [1,2]

Контролінг є складною системою, яка вивчає траєкторію стратегічного розвитку підприємства на основі визначеної генеральної мети, матеріальних, вартісних і соціальних цілей підприємства, відстеження тенденцій розвитку виробничих програм, господарських процесів, інвестиційних проектів та

фінансової діяльності на основі планування, обліку, аналізу та контролю сукупності економічних показників і задовольняє інформацію для прийняття управлінських рішень.

Концепція контролінгу включає два аспекти. З одного боку, контролінг – це мислення управлінського персоналу, в основі якого лежить прагнення до забезпечення довгострокового існування підприємства. З іншого боку, концепція передбачає великий інструментарій, який забезпечує реалізацію філософії контролінгу. Інструментальний аспект має на увазі, що служба контролінгу відповідає за розробку методів і техніки для постановки управлінського обліку, технічних розрахунків, інформаційного забезпечення. Отже, основними елементами в цій системі (рис.1.1)

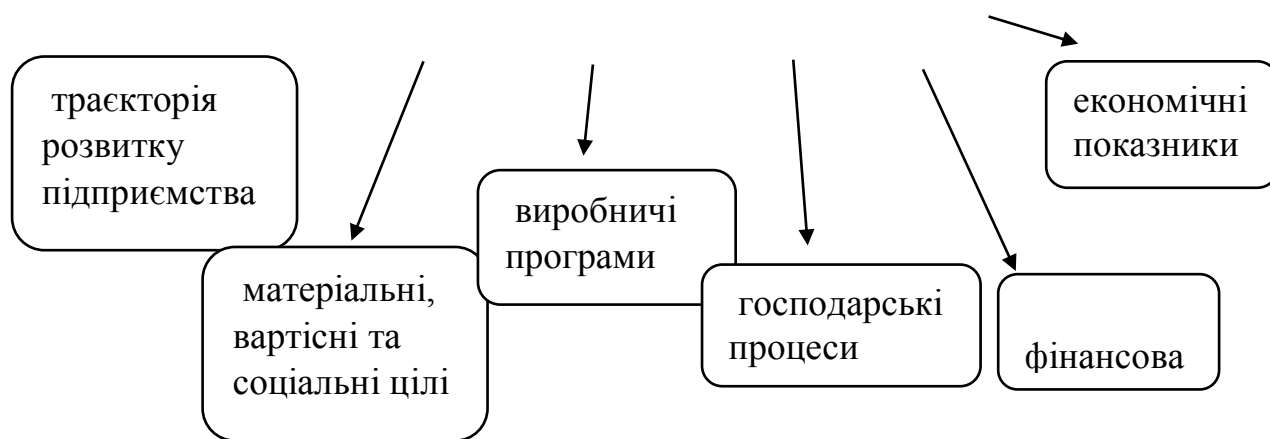

Рис. 1.1. Основні елементи контролінгу [3].

Контролінг як окрема наука має свої методи дослідження: загальнометодологічні, загальнонаукові, специфічні методи.[28]

Система контролінгу доцільна у випадках, коли функції управління підприємством делеговано відділам та службам. У цьому випадку контролінг допомагає у досягненні максимально можливого позитивного результату діяльності підприємства.

Основні завдання системи контролінгу зображено на рис. 1.2 [3]:

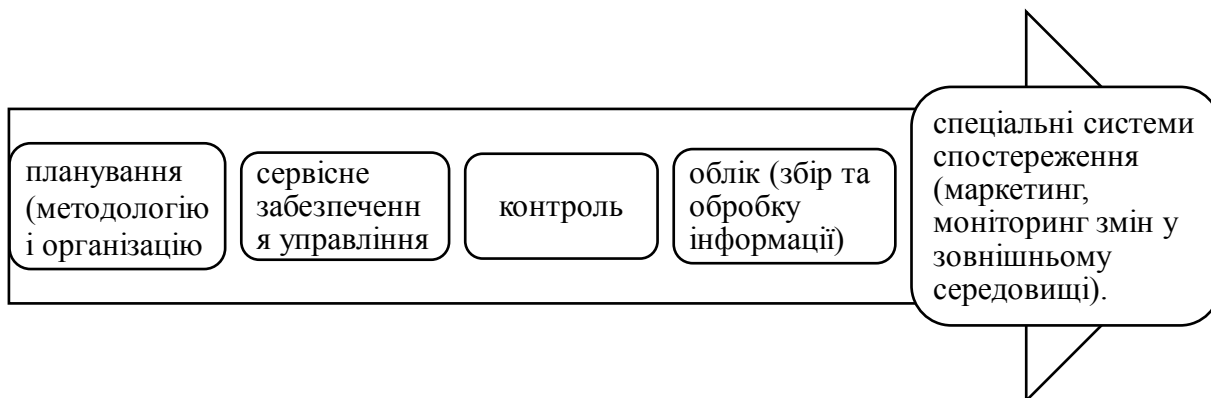

Рис.1.2. Завдання системи контролінгу

Контролінг як механізм підтримки і підвищення ефективності управління повинен забезпечувати в рамках системного підходу вироблення і реалізацію ефективних цілеспрямованих керуючих впливів на всі різноманітні умови і елементи, від яких залежить функціонування підприємства.

Таким чином, фінансовий контролінг слід сприймати як технологію, котра комплексно впливає на діяльність підприємства та забезпечує його ефективне функціонування. Таким чином, головним завданням фінансового контролінгу є не лише забезпечення взаємозв'язку між складовими загальної системи управління підприємством, а й досягнення позитивних результатів в близькій перспективі.

1.2 Методичні підходи фінансового контролінгу на підприємстві

Фінансовий контролінг є тією технологією, котра допомагає завчасно виявити відхилення фактичних результатів діяльності від запланованих та створити умови коригування фінансових планів враховуючи нові умови діяльності підприємства. Тому, для оцінки ефективної діяльності підприємства слід застосовувати методи, які відповідають на питання, що роботи та інструменти фінансового контролінгу, які дають відповідь на запитання як саме це виконати. Контролінг як окрема наука має наступні

методи дослідження такі як загальнометодологічні, загальнонаукові та специфічні методи (рис. 1.3).

В економічній літературі зустрічаються багато думок щодо складу методів контролінгу. Частіше за все їх поділяють за періодом дії, а саме на стратегічний та оперативний контролінг, кожен з яких має свої інструменти [4, 5, 6].

Рис. 1.3. Методи дослідження фінансового контролінгу [7]

Наведені методи є взаємопов'язаними між собою так як переходять від оперативного до стратегічного. Методи оперативного контролінгу відповідають за активне управління прибутком, а методи стратегічного контролінгу забезпечує існування підприємства у довгостроковій перспективі. Кожен з цих видів включає в себе різні інструменти, процеси планування та оцінювання.

Для ефективного застосування методів контролінгу і отримання від них максимальної віддачі слід розмежовувати методи контролінгу представлені на рис. 1.3.

Дане розмежування методів за напрямками спрощує впровадження системи фінансового контролінгу на підприємстві та дозволяє кожному підприємству без фінансових витрат на його реалізацію підвищувати

рентабельність підприємства. Розглянемо основні методи та інструменти, які належать до оперативного та стратегічного фінансового контролінгу [8]:

SWOT-аналіз – метод стратегічного контролінгу, під час якого будується чотиристороння матриця, в якій зазначаються сильних та слабкі сторін на підприємстві. Головною метою даного методу є усунення наявних слабких місць, нейтралізація ризиків, ефективне використання сильних сторін та використання додаткових можливостей [6, 29].

Наступним методом є аналіз точки беззбитковості. Перевагою даного методу є визначення мінімального обсягу реалізації продукції за яких підприємство може забезпечити беззбиткову операційну діяльність, а також досягти самофінансування. [30]

Рис. 1.3. Напрями використання фінансового контролінгу на підприємстві [9]

Особлива інформаційна система, яка сигналізує керівництву про ризики та шанси, які можуть вплинути на підприємство є системою раннього попередження та реагування.

Ефективним інструментом фінансового контролінгу є ABC-аналіз який полягає у виявленні та оцінці незначного числа кількісних величин, які є найціннішими та мають найбільшу питому вагу у загальній сукупності вартісних показників. Досить часто на практиці ABC-аналіз комбінують із

XYZ-аналізом, який характеризує рівномірність запуску окремих видів сировини (матеріалів) у виробництво [10, 11]. Метод ABC ґрунтується на принципі Парето, відповідно до якого у процесі виробництва продукції перші 5-20% вхідних параметрів забезпечують досягнення 75-80% результативних параметрів, а решта вхідних величин дають лише 20% від загального результату. Перевагами ABC-аналізу є точність і простота виконання, а також легкість автоматизації; серед недоліків – не дозволяє оцінювати сезонні коливання продажів; може давати неправильні результати, якщо даних для аналізу недостатньо [10, 11, 12].

Існує також система директ-костинг, яка базується на змінних та постійних витратах та включає в себе облік витрат за їх видами, місцями виникнення й носіями, облік результатів виробничої діяльності, а також аналіз витрат і результатів для прийняття управлінських рішень [7]. Наприклад система «DuPont» (DuPontSystem of Financial Control), що була запропонована в 1919 році фахівцями однойменної компанії «DuPont», вважається одним із методів проведення факторного аналізу [7]. За його допомогою можна дослідити здатність підприємства формувати прибуток, збільшувати масштаби своєї діяльності, а також нарощувати привабливість бізнесу для власників. Головне призначення моделі – це визначення факторів, що впливають на ефективність роботи підприємства й оцінити цей вплив [13]. Отже, застосування розглянутих методів фінансового контролінгу слугуватиме лише для підвищенню ефективності управління фінансовим станом підприємства. Тому, фінансовий контролінг повинен мати пріоритетне місце в системі управління підприємством.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ КОНТРОЛІНГУ АТ «ТУРБОАТОМ»

2.1 Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства АТ «Турбоатом»

Акціонерне товариство «Турбоатом» засноване відповідно державного майна України від 31.01.1996 шляхом перетворення державного підприємства «Науково виробниче об'єднання «Турбоатом» у Відкрите акціонерне товариство «Турбоатом» відповідно Указу Президента України «Про заходи щодо забезпечення прав громадян на використання приватизаційних майнових сертифікатів» від 26.11.1994 року [14]. Згідно зі Статутом, АТ «Турбоатом» є юридичною особою, має самостійний баланс та підпорядкований Фонду державного майна України.

Управління Товариством здійснюють: вищий орган товариства – загальні збори акціонерів, наглядова рада (представляє інтереси акціонерів у період між проведенням загальних зборів акціонерів), дирекція (виконавчий орган Товариства), ревізійна комісія.

Статутний фонд АТ «Турбоатом» становить 105 624 130 гривень.

У державної власності перебуває 317 819 106 акцій або 75,2241% в акціонерному капіталі. Розмір державної частини у статутному фонді дорівнює 79 454 776,50 гривень. [14]:

Цілями діяльності Товариства є: максимізація добробуту акціонерів за рахунок зростання ринкової вартості акцій, а також отримання акціонерами дивідендів; задоволення суспільних потреб народного господарства України і громадян в продукції Товариства з високими споживчими якостями при мінімальних затратах, одержання прибутку і забезпечення на цій основі зростання добробуту акціонерів Товариства [15].

Стратегічною метою розвитку АТ «Турбоатом» наведено на рис. 2.1.

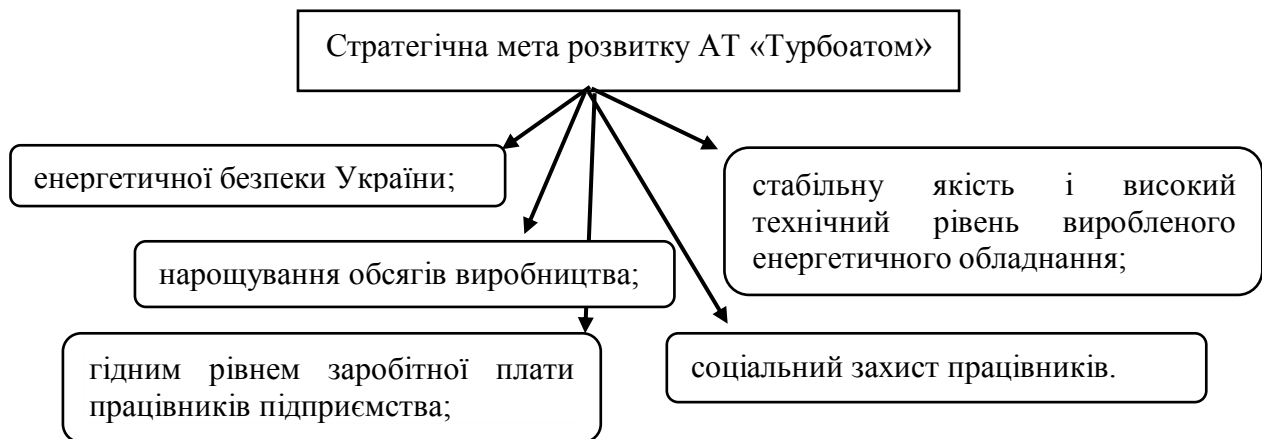

Рис. 2.1. Стратегічна мета розвитку АТ «Турбоатом»

Відповідно до Статуту, АТ «Турбоатом» здійснює понад 50 видів діяльності, серед яких основні наведені на рисунку 2.2.

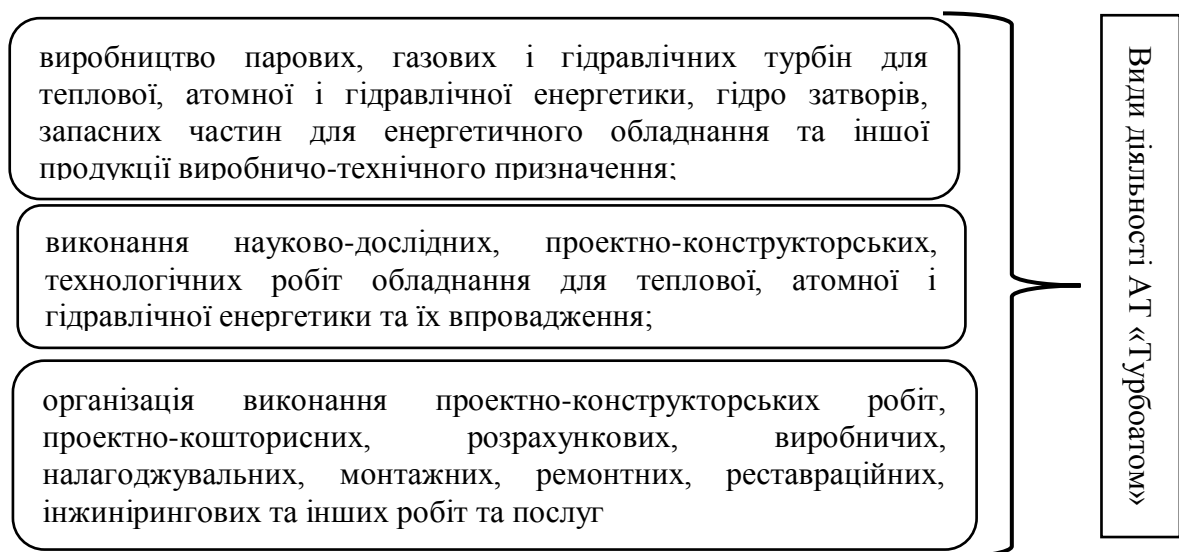

Рис. 2.2. Основні види діяльності АТ «Турбоатом» [14].

ПАТ «Турбоатом» веде активну конкурентну боротьбу за розширення ринків збуту продукції з найбільшими енергомашинобудівельними фірмами світу: «Сіменс» (Німеччина), «Тошиба» (Японія), «ЛМЗ» (Росія), «Вестингауз» (США) і ін [16].

Згідно з цільовою програмою, компанія розширила асортимент товарів для нестачі палива та енергії в Україні, зокрема: для Міністерства енергетики: турбіни малої потужності для теплових електростанцій та гідроелектростанцій, газові та водонагрівачі низького тиску та мережної води для ТЕС та ГЕС, фільтри для очищення води, мікро- та міні ГЕС; а також для створення промислових підприємств, що виробляються не в Україні, тягових видувних машин різних типів, ротора витяжок та ін. номенклатури. Розроблена та освоєна технологія виробництва ряду препаратів лопатей парових турбін [16].

Отже, АТ «Турбоатом» займає провідне місце в енергомашинобудівельному комплексі України, виготовляє конкурентоздатну продукцію та має великий виробничий потенціал.

2.2 Аналіз та оцінювання ефективної діяльності підприємства

Аналіз фінансового стану за даними фінансової звітності є необхідною умовою оцінки якості господарської діяльності підприємства.

За результатами річної фінансової звітності 2017-2019 років АТ «Турбоатом» встановлено наступне зменшення необоротних активів на 271 712 тис. грн. відбулося за рахунок основних засобів; збільшення оборотних активів на 601 004 тис. грн. за рахунок запасів та грошових коштів; необоротні активи більше оборотних активів.

Аналізуючи джерела коштів можна побачити таку тенденцію: власний капітал перевищує позиковий капітал на 3 871 337 тис. грн., що говорить про фінансову стійкість і тому його вистачає на покриття необоротних активів; поточні зобов'язання перевищують довгострокові зобов'язання на

1 462 452 тис. грн., оборотні активи покривають поточні зобов'язання; аналізуючи фінансові результати можна сказати, що чистий дохід, собівартість, валовий і чистий прибутки знизились [17].

Для проведення дослідження фінансово-господарської діяльності підприємства була використана фінансова звітність АТ «Турбоатом» за період 2017- 2019 р.р. (Додаток А, Б, В).

Стабільність та ефективність функціонування підприємства у сучасних умовах обумовлена значною мірою його діловою активністю. У фінансовому розумінні ділова активність проявляється у швидкості обороту коштів.

Тому доцільно розрахувати показники ділової активності підприємства та проаналізувати результати згідно нормативів, які повинні мати тенденцію до зростання їх фактичних значень, які зазначені у таблиці 2.1. [17]

Для аналізу фінансового стану підприємства доцільно зробити аналіз показників ліквідності за 2017-2019 р.р (Табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка коефіцієнтів ділової активності АТ«Турбоатом» за 2017-2019 рр.

Показник	Формула	Рік		
		2017	2018	2019
1	2	4	5	6
Коефіцієнт оборотності активів	$\text{ЧД}/\Sigma\text{А}$	0,33	0,41	0,73
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\text{ЧД}/\text{Д}_3$	2,33	2,34	0,5
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\text{ЧД}/\text{К}_3$	1,33	6,11	0,4
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	$\text{ЧД}/\Sigma\text{З}$	8,91	0,72	0,28
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$\text{ЧД}/\text{ВК}$	0,44	0,53	2,7
Умовні позначення	ЧД-чистий дохід від реалізації (виручка); $\Sigma\text{А}$ -середньорічна сума активів; Д_3 – дебіторська заборгованість; К_3 – кредиторська заборгованість; ВК- власний капітал; $\Sigma\text{З}$ - середньорічна сума запасів			

Фінансова стійкість підприємства передбачає такий стан фінансових ресурсів, за раціонального розпорядження якими гарантується наявність

власних коштів, стабільна продуктивність і забезпечується процес розширеного відтворення. Недостатня фінансова стійкість зумовлює неплатоспроможність, надмірна – створення надлишкових запасів і резервів, що збільшує витрати на їхнє утримання, стримує темп розвитку підприємства. Тому правильність підходів до кількісної оцінки фінансової стійкості підприємства вкрай важлива для нього, бо надає змогу виявити причини фінансової дестабілізації, розробити й реалізувати конкретні заходи щодо усунення першопричин [18].

Показники ліквідності та платоспроможності підприємства наведені в таблиці 2.2 [19, 20, 21].

Таблиця 2.2

Показники ліквідності та платоспроможності АТ «Турбоатом» за 2017-2019 рр

1. Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	$K_{зл2017} = 2940658 / 1546596 = 1,9013$ $K_{зл2018} = 3541662 / 1715526 = 2,0644$ $K_{зл2019} = 4181042 / 1857228 = 2,2514$ Абсолютне значення $+0,17; +0,19$ Нормативне значення $K_{зл} \geq 2$
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{шл2017} = (2940658 - 1733396) / 5371560 = 0,7805$ $K_{шл2018} = (3541662 - 1993997) / 5586863 = 0,9021$ $K_{шл2019} = (4181042 - 2043790) / 1857228 = 1,1507$ Абсолютне відхилення $+0,13; +0,25$ Нормативне значення $K_{шл} \geq 1$
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал2017} = 239326 / 1546596 = 0,1547$ $K_{ал2018} = 482523 / 1715526 = 0,2812$ $K_{ал2019} = 72343 / 1857228 = 0,0389$ Абсолютне відхилення $+0,13; -0,25$ Нормативне значення $K_{ал} \geq 0,2$
4. Чистий оборотний капітал	$R_{к2017} = 2940658 - 1546596 = 1394062$ $R_{к2018} = 3541662 - 1715526 = 1826136$ $R_{к2019} = 4181042 - 1857228 = 2323814$ Абсолютне відхилення $+432074; +497678$

Джерело: побудовано автором на основі [39].

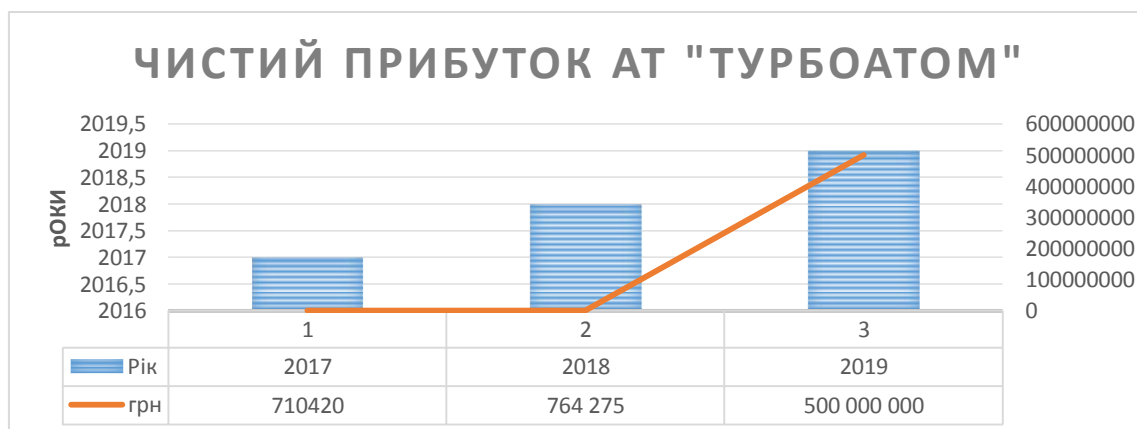
Проаналізувавши показники ліквідності можемо сказати, що збільшення коефіцієнту покриття в 2018 порівняно з 2017 роком характеризує достатність оборотних активів підприємства для погашення своїх боргів; збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності визначає збільшення першокласних ліквідних активів підприємства (грошових коштів та їх еквівалентів), що свідчить про спроможність товариства негайно (своєчасно) погасити свою поточну заборгованість, а на кінець 2018 року в компанії залишилося 1,79 гривень на кожен гривню поточних зобов'язань. Це

в свою чергу призводить до збільшення довіри саме до підприємства, яке в свою чергу зможе виконати свої короткострокові зобов'язання.

Отже, розглянувши наведені розрахунки, можна зробити висновки такі як: значення коефіцієнта покриття наближається до нормативного (≥ 2), який вказує про достатню здатність підприємства погашати поточні зобов'язання за рахунок власних оборотних коштів; значення коефіцієнта швидкої ліквідності є меншим ніж його нормативне значення (≥ 1) у 2017-2018 роках, що свідчить про недостатню спроможність компанії погашати свої поточні зобов'язання; значення коефіцієнта абсолютної ліквідності перевищує його коефіцієнт ($\geq 0,2$) станом на 2018-2019 роки, що свідчить про велику частку поточних зобов'язань, які підприємство може погасити найближчим часом, не чекаючи сплати дебіторської заборгованості та продажу інші активи;

Власний капітал АТ «Турбоатом» протягом 2018 року збільшився на 215 303,0 тис. грн (з 5 371 560 грн до 5 586 863 тис. грн) за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку. Розглянемо динаміку чистого прибутку яка наведена на рисунку 2.5.

Джерело: побудовано автором на основі [14]

Рис.2.5. Динаміку чистого прибутку АТ «Турбоатом» за 2017-2019 роки

За якість виробленої продукції підприємство не поступається зарубіжним виробникам та відповідає усім міжнародним стандартам. Для детальнішого аналізу та виявлення незадовільної структури балансу розрахуємо коефіцієнт Бівера, який дозволить провести систематичний

експрес-аналіз фінансового стану та оцінити ймовірність банкрутства підприємства, спираючись на метод Cash-Flow. Формули для розрахунку коефіцієнтів Бівера та Cash-Flow наведені у таблиці 2.3.[27]

Таблиця 2.3

Формули для оцінки ймовірності банкрутства підприємства за коефіцієнтами Бівера та Cash-Flow

Коефіцієнт	Формула
Коефіцієнт Бівера	$(\text{Чистий прибуток (}\Phi.2 \text{ р.2350)} + \text{Амортизація (}\Phi.2 \text{ р.2515)}) / (\text{Розділ 3 пасиву (}\Phi.1 \text{ р.1595)} + \text{Розділ 4 пасиву (}\Phi.1 \text{ р.1695)})$
Коефіцієнт Cash-Flow	$(\Phi.2 \text{ р.2350} - \Phi.2. \text{р. 2515}) / (\Phi.1 \text{ р.1595} + \Phi.1 \text{ р.1695} - \Phi.1 \text{ р. 1165})$

Для оцінки ймовірності банкрутства розрахуємо коефіцієнт Бівера та Cash-Flow для АТ «Турбоатом» за 2017-2019 рр. (Табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Оцінка ймовірності банкрутства за коефіцієнтами Бівера та Cash-Flow для АТ «Турбоатом» за 2018-2020 рр.

Показник	Рік		
	2017	2018	2019
Коефіцієнт Бівера	0,6	0.5	0,25
Коефіцієнт Cash-Flow	3,05	0.4	0.06

Незадовільною є структура балансу, коли коефіцієнт Бівера протягом двох років не перевищує 0,2.

Щодо АТ «Турбоатом» можна побачити, що протягом трьох років структура балансу була задовільною, також варто зазначити, що коефіцієнт Cash-Flow у 2017 році перевищує одиницю, це свідчить про володіння надлишковими коштами підприємством, що в свою чергу говорить про нераціональний розподіл коштів, але з отриманих результатів видно, що станом на 2017-2018 рік підприємство вирішило цю проблему. На сьогоднішній день АТ «Турбоатом» не є потенційним банкрутом та має гарний фінансовий стан та перспективи на майбутнє.

Отже, можна зробити висновок, що протягом 2017-2019 років підприємство залишалося фінансово стійким, тим більше є тенденція до

покращення цього процесу, але так як головною метою фінансового контролю є максимізація прибутку підприємства доречно проаналізувати прибуток підприємства та фактори які на нього впливають.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Особливості впровадження бюджетування як фінансової технології в систему фінансового контролінгу підприємства

Впровадження бюджетування є одним напрямів, що відповідає за процес поліпшення управління підприємством та його витратами. У цілому таке поняття пояснюється різними процесами планування виробничо-господарської діяльності підприємства, розробки, виконання, контролю та аналізу фінансового плану, який охоплює всі сторони діяльності господарської структури, що в свою чергу дозволяє порівняти всі витрати та отримані результати на майбутній період також за її допомогою можна результативно керувати фінансовими ресурсами, що в свою чергу мотивує керівництво та самих співробітників до максимальної віддачі у роботі. На даний час, бюджетування є поширеною технологією управління в Україні, що підтверджується існуванням консалтингових компаній, які в свою чергу займаються постановкою бюджетування, а також розробленням програмного забезпечення.

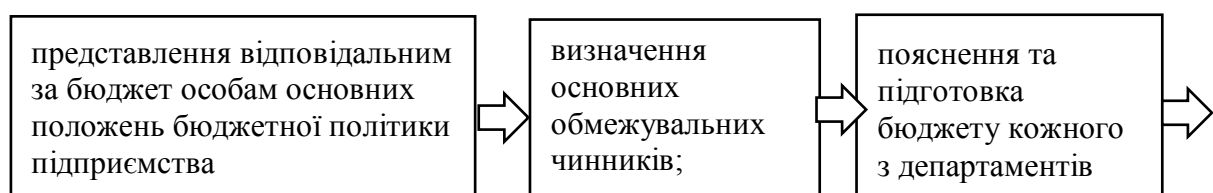
З точки зору О.Терещенка, бюджетування – це процес розроблення, узгодження та затвердження бюджетів, котрі формують цілісну їх систему та здійснюють контроль за їх виконанням [7].

Потреба здійснення зазначених функцій спричиняє впровадження бюджетування на вітчизняних підприємствах. Відсутність бюджетування в діяльність суб'єктів господарювання можна виявити лише у разі неефективного розподілу ресурсів, збільшення запасів, підвищення середньозваженої вартості капіталу порушення платіжної дисципліни, у результаті це може призвести до перших симптомів фінансової кризи.

Система бюджетування здійснюється за двома підходами: «знизу-догори» або «зверху-донизу». Активне залучення до планування працівників підрозділів та керівників окремих центрів відповідальності передбачає метод «знизу-догори», ключовими показниками якого є залишкові величини окремих часткових бюджетів. Щодо підходу «зверху-донизу», то бюджет передається менеджерам структурних підрозділів, що займаються деталізацією та розробкою рекомендацій. Ключові показники основних бюджетів задаються вищим рівнем керівництва. Недоліком даного підходу є прогалини в інформаційному забезпеченні централізованого підрозділу, котрий займається розробкою бюджетів. Щодо недоліку за методом знизу-догори, то існує небезпека незбалансованості окремих бюджетів. Отже, виникає необхідність у координації з боку вищого ієрархічного рівня управління [7]. Уникнути недоліків можливо за новим підходом щодо розроблення бюджетів – «рух-назустріч». Метод передбачає комбінацію двох попередніх підходів.

Отже, метод передбачає інтенсивну комунікацію між окремими рівнями управління. Аби мінімізувати конфлікти на підприємстві, необхідно формувати чіткі методики та інструкції, котрі регулюють всі процедури бюджетування та бюджетного контролю. Етап бюджетування за використання методу «руху назустріч» на підприємстві.

Бюджетування в АТ «Турбоатом» зазвичай має таку послідовність (рис. 3.1):

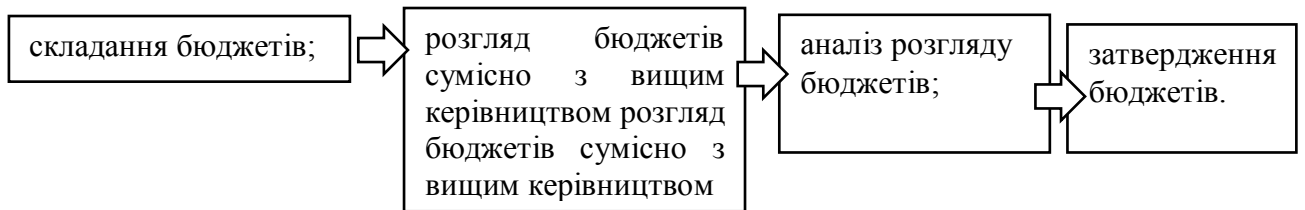

Рис.3.1. Послідовність Бюджетування в АТ «Турбоатом»[31]

Основною ланкою бюджетування в АТ «Турбоатом» є операційні бюджети, які в свою чергу перетворюються у кількісні показники, вартісні й характеризують перспективні надходження і використання фінансових ресурсів підприємства. На підставі операційних бюджетів розраховується основний та фінансові бюджети, в яких відображається і формалізується вплив прийнятих рішень у виробничій, комерційній, інвестиційній діяльності підприємства на його активи, фінансові ресурси й фінансову стійкість протягом бюджетного періоду.

Значущим етапом у бюджетному процесі АТ «Турбоатом» є насамперед саме складання операційного бюджету. Формування операційного бюджету складається на основі планів реалізації, матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, інших планів, які значною мірою відрізняються рівнем деталізації даних і мають вартісне вираження.

На підставі бюджетів витрат та доходів розробляється бюджет фінансових результатів від операційної діяльності. На кінець планування операційної діяльності підприємства розраховується чистий прибуток, ураховуючи всі податки та збори, понесені підприємством за період, який планується. У товаристві створено систему внутрішнього контролю, яка спрямована на забезпечення порядку здійснення і досягнення цілей внутрішнього контролю. Метою запровадження системи внутрішнього контролю у товаристві є створення внутрішнього механізму захисту від потенційних помилок, порушень, утрат та збитків для забезпечення надійності, законності, ефективності, а також безпеки діяльності Товариства у цілому.

В АТ «Турбоатом» рішенням Наглядової ради Товариства створена та функціонує Служба внутрішнього аудиту, яка звітує перед Дирекцією та Наглядовою радою, а у своїй діяльності підконтрольна Наглядовій раді Товариства.[26]

Можна виділити основні недоліки діючої системи бюджетування які наведені на рисунку 3.2.

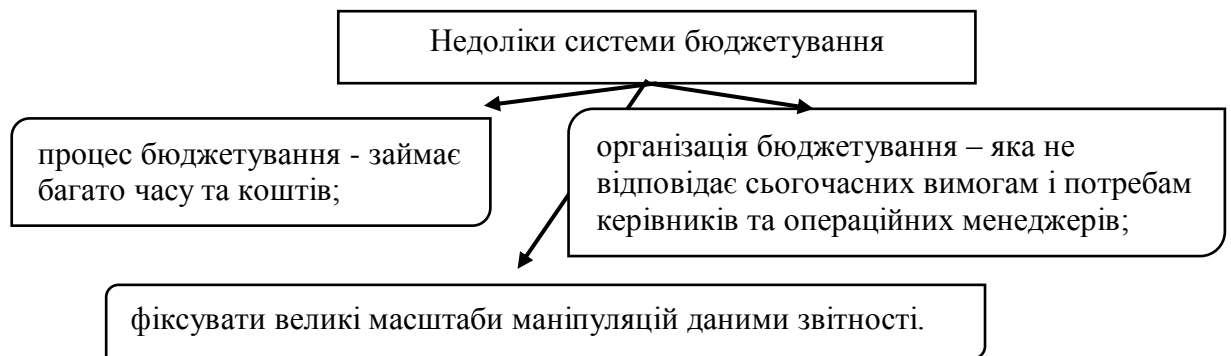

Рис.3.2. Основні недоліки діючої системи бюджетування

Упровадження ефективного бюджетного управління сприятиме вирішенню таких завдань АТ «Турбоатом»: сформувати ефективну систему фінансового управління, зростання інвестиційної привабливості процесу бюджетування, оптимізація доходів і витрат як у цілому по підприємству, так і по окремих його департаментах, створення нового формату звітності завдяки впровадженню сучасних інформаційних обслуговуючих систем, підвищення ефективності управління підприємством у цілому [25].

Ефективною технологією сполучення стратегічних і тактичних цілей діяльності підприємства, що працює у системі бюджетування, є система показників (BSC – Balanced Scorecard).

BSC дає спроможність підприємству узгоджено здійснювати процеси стратегічного планування та створення річного бюджету.

KPI – (Key Performance Indicators) - спрямована на досягнення багатовимірної мети, реалізується з використанням системи ключових показників ефективності, які розробляються для підприємства у цілому і кожного центру фінансової відповідальності (ЦФВ).

Стратегічні цілі АТ «Турбоатом» в системі КРІ: збільшення доданої вартості (блок «Фінанси»), збільшення рентабельності продажів (блок «Клієнти»), виконання графіків та кошторисів проектно-конструкторських робіт, формування укомплектованого штату висококваліфікованих працівників (блок «Розвиток і навчання»). Набір показників ефективності окремих ЦФО істотно залежить від ролі цього центру відповідальності в системі управління і від виконуваних ним функцій.

Системи ключових показників ефективності АТ «Турбоатом» наведено на рисунку 3.3.:

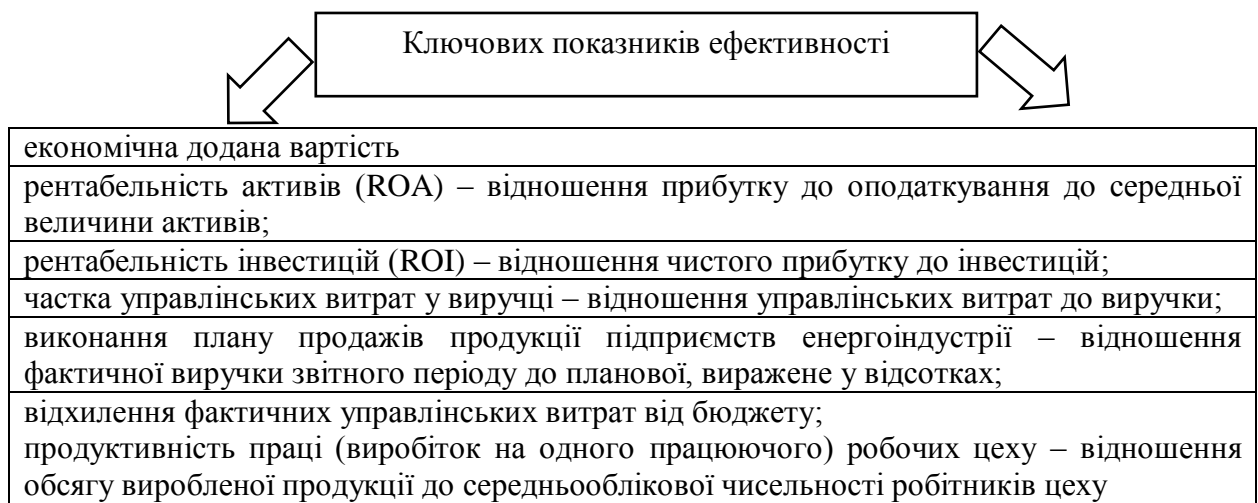

Рис. 3.3. Системи ключових показників ефективності АТ «Турбоатом»

Отже, найцінніше, що дає підприємству бюджетування, – це координація всіх боків діяльності, зусиль усіх підрозділів на досягнення кінцевого результату і, як наслідок, підвищення ефективності та фінансової стійкості. Однак вигоди якісного складання бюджетів у повному обсязі та контролю над їх виконанням цілком окупають витрати на їх упровадження і розроблення

3.2 Створення служби фінансового контролінгу в АТ «Турбоатом» для підвищення ефективності управлінської діяльності

Фінансовий контролінг є тією технологією, котра відповідає за управління фінансовими ресурсами підприємств. Його наявність у системі управління підприємством сприятиме забезпеченню наступних вимог (рис. 3.4.)

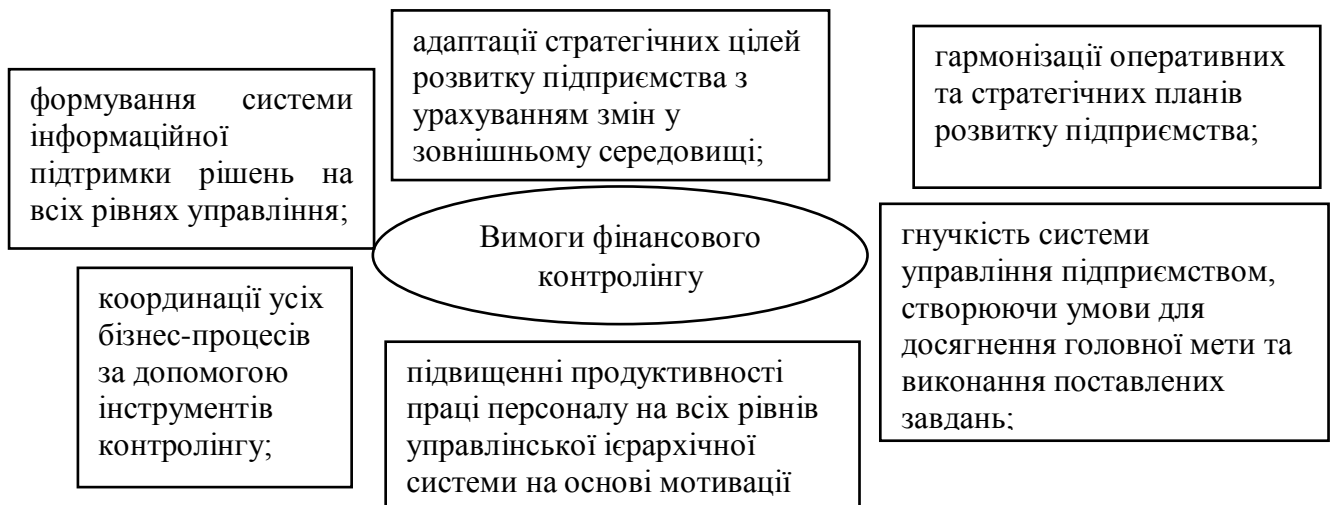
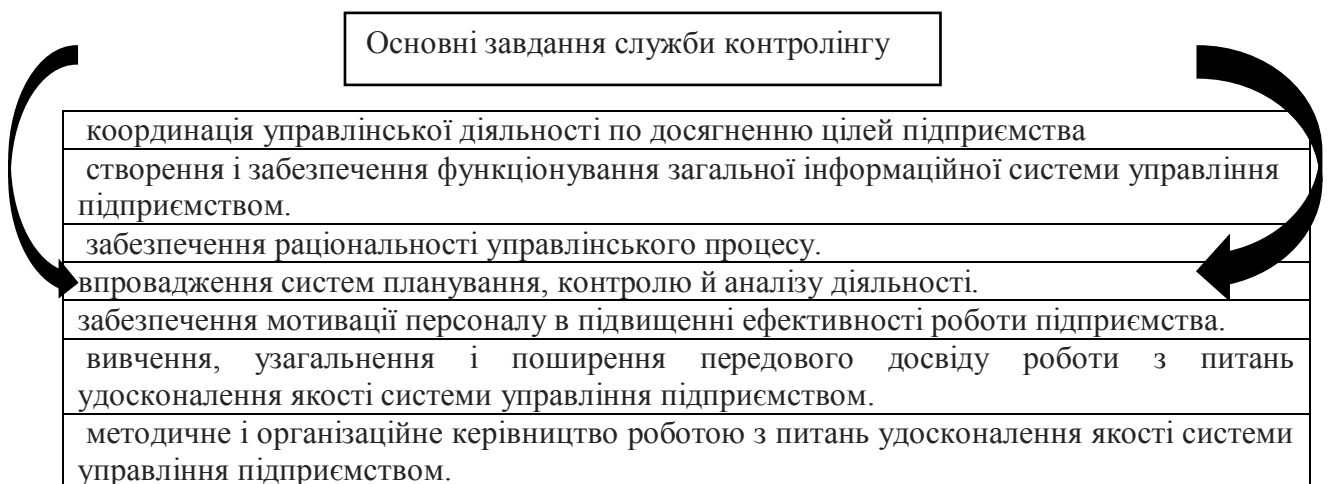

Рис.3.4. Вимоги фінансового контролінгу [23].

Для ефективного функціонування фінансового контролінгу на підприємстві, слід створити такий самостійний структурний підрозділ як служба контролінгу, в якому будуть призначені відповідальні контролери. Основні завдання служби контролінгу представлено на рис. 3.5.

розробка та здійснення заходів щодо реалізації політики з удосконалення якості системи управління підприємством.
розробка, впровадження форм і методів роботи по удосконаленню якості системи управління підприємством.

Рис.3.5. Завдання служби контролінгу [24]

Основною відмінністю служби контролінгу від інших фінансовоекономічних служб полягає у вирішенні завдань щодо поліпшення економічної роботи. Щодо створення служби контролінгу і визначення її місця в організаційній структурі АТ «Турбоатом», то існує декілька варіантів. [25]

Один із варіантів, коли у структуру служби контролінгу входить робоча група із декількох чоловік, котрі є висококваліфікованими і мають всі повноваження. Перш за все, служба контролінгу має забезпечувати керівництво тією інформацією, яка підлягала їхній аналітичній обробці.

В таблиці 3.1 представлено переваги та недоліки, які можуть служити основою для прийняття кінцевого рішення керівником.

Таблиця 3.1

Переваги та недоліки створення відділу контролінгу [22]

Переваги створення служби контролінгу	Недоліки створення служби
З'явиться конкретна особа (контролер), з якої можна буде спитати за результати роботи і виконання покладених обов'язків	Доведеться змінювати сталу організаційну структуру управління і пояснювати, навіщо це потрібно
Інформація про фінансово-економічний стан підприємства зосередиться в одному місці та її можна буде одержувати досить оперативно.	Виникнуть проблеми з підрозділами підприємства, у яких будуть вилучені окремі функції, а натомість з'являться додаткові. Важко знайти фахівця, який міг би працювати як контролер
Плани всіх підрозділів будуть краще скоординовані і перевірені на правдоподібність, якщо цим питанням займатиметься одна служба. Знизяться тенденції до ізоляції підрозділів	Є небезпека надмірного посилення впливу служби контролінгу на інші підрозділи, що викличе незадоволення в колективі

Достовірна та своєчасна інформація є одним з факторів, що забезпечують зниження витрат виробництва і підвищення його ефективності. Рациональне використання інформації досягається шляхом організації на

підприємстві інформаційної мережі, яка являє собою формалізоване безліч інформаційних потоків від джерел інформації до її споживачам.

Отже, так як фінансовий контролінг забезпечує цілісний погляд на діяльність підприємства та здійснює комплексний підхід щодо виявлення та вирішення проблем, то впровадження служби контролінгу на АТ «Турбоатом» є доцільним та необхідним. Визначення місця контролінгу в організаційній структурі управління підприємством допомогло прийняти рішення щодо створення організації служби контролінгу, аналізу інформаційних потоків та можливих варіантів впровадження контролінгу на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Одним із засобів налагодження системи управління підприємством є організація фінансового контролінгу.

Поняття «фінансовий контролінг» визначається багатьма вченими-економістами. Однак, незважаючи на досить велику кількість публікацій з даної проблеми, залишається відкритим для дискусій питання про сутність фінансового контролінгу на підприємстві.

Підсумовуючи проаналізовані підходи до визначення контролінгу, можна зробити висновок, що фінансовий контролінг це – управлінська технологія, в основу якої покладено синтез елементів планування, організації, мотивації, обліку, аналізу та контролю всіх аспектів фінансово-господарської діяльності підприємства, яка забезпечує інструментальну і методичну підтримку прийняття управлінських рішень, генерацію та оцінку альтернативних підходів при здійсненні оперативного та стратегічного управління підприємства в процесі досягнення цільових параметрів його діяльності.

Варто зазначити, що дослідження системи організації контролінгу дозволило виділити типові причини, які вказують на необхідність організації механізму контролінгу на підприємстві.

Базою дослідження було обрано АТ «Турбоатом» - належить до числа найбільших підприємств світу з проектування та виробництва парових турбін для теплових електростанцій (ТЕС); теплоелектроцентралей (ТЕЦ); атомних електростанцій (АЕС).

Попередній аналіз фінансової діяльності АТ «Турбоатом» показав, що протягом досліджуваного періоду (2017-2019 рр.) стан підприємства стабільний, спостерігається позитивна динаміка в усіх напрямках виробничо-господарської діяльності.

Підприємство не залучає банківські кредити; немає заборгованості по зарплат, податках, перерахуванню платежів у Державний бюджет України та єдиному соціальному внеску, вчасно сплачує за спожиті енергоресурси.

Для вдосконалення формування та функціонування організації фінансового контролінгу АТ «Турбоатом» в роботі запропоновано використання інформаційної підтримки процесу прийняття управлінських рішень та системи збалансованих показників.

Закордонний досвід в економічному житті підприємства України є неможливим зважаючи на значний розрив між підходами до управління, системами обліку і звітності, а також технічною базою і кадрами, які існують між підприємствами України і розвинутих країн заходу. Саме тому необхідна адаптація існуючої системи організації фінансового контролінгу до сучасного правового, організаційного та економічного стану на підприємствах нашої країни із застосуванням внутрішніх особливостей та психології і філософії бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕЛ

1. Стратегія підприємства: адаптації організацій до впливу світових суспільно-економічних процесів : монографія. За ред. д-р екон. наук, проф. Наливайка. К.: КНЕУ. 2013. 454с.
2. Терещенко О., Савчук Д. Вартісно-орієнтований контролінг інноваційний ресурс управління корпоративними фінансами. Фінанси України. 2011. №12. С.77-88.
3. І. Є. Давидович КОНТРОЛІНГ навч. посіб.
4. Дзьоба В. Методи та критерії в системі контролінгу. Інвестиції: практика та досвід. 2013. №12. С.69-73.
5. Івахненко С. Фінансовий контролінг: методи та інформаційні технології. Київ, «Знання». 2009. 319 с.
6. Русановська О. Інструменти та методи стратегічного контролінгу на підприємстві. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2013. № 769. С.96-107.
7. Терещенко О., Бабяк Н. Фінансовий контролінг: навч. посіб. Київ. КНЕУ. 2013. С.407.

8. Іщенко Н. Фінансовий контролінг в системі управління фінансовою діяльністю підприємства. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2012. №22. С.227-232.

9. Приймак С. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Київ. 2007. 21 с.

10. Дзьоба В. Методи та критерії в системі контролінгу. Інвестиції: практика та досвід. 2013. №12. С.69-73.

11. Манн Р., Майер Э. Контроллинг для начинающих: Пер. с нем.. М.: Финансы и статистика. 1992. 208 с

12. Скриньковський Р., Павловські Г., Воробйов В. Діагностика ефективності контролінгу бізнес-процесів підприємства. Бізнес інформ. 2016. №8. С.154-159.

13. Ковтун Н. Загальна теорія статистики: Курс лекцій. Київ. Четверта хвиля. 1996. 143 с.

14. Офіційний сайт АТ «Турбоатом» [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.turboatom.com.ua>

15. Данилочкіна Н.Г. Контролінг : Навч. посібник І. Є. Давидович. – К. : ЦУЛ, 2017. – 460 с.

16. Ліпич Л. Г. Контролінг в системі антикризового управління / Л. Г. Ліпич, І. О. Гадзевич // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2016. – № 722. – С. 377–381.

17. Аудиторський звіт за результатами державного фінансового аудиту окремих господарських операцій АТ «Турбоатом» 25.12.2018 № 17-21/1 [Електронний ресурс].–

Режим доступу: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=131443>

18. Дзюбенко О.М.. Підходи до економічного аналізу рентабельності лісогосподарських підприємств. Вісник ЖДТУ. 2018. Вип. 1 (83). С. 9-14.

19. Головка О. Г. Особливості стратегічного управління фінансовою діяльністю підприємства . Вісник УБС НБУ. 2014. Вип. 1(19). С. 73-77
20. Офіційний сайт АТ «Турбоатом». [Електронний ресурс]. URL : <https://www.turboatom.com.ua/>
21. Нагайчук В. В., Ковальчук Н. Є. Аналіз фінансової стійкості підприємств та напрями її забезпечення. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. 2017. Вип. 875. С. 71–76.
22. Манн Т. Контроллинг для начинающих: пер. с нем. / Т. Манн, Э. Майер / под ред. В. Б. Ивашкевича. – М. : Финансы и статистика, 1995. – 304 с.
23. Костенко О. Контролінг як інтегрована інформаційно аналітична система управління. Інвестиції: практика та досвід. 2013. №1. С.30-33.
24. Навч. посіб. / І. А. Маркіна, О. М. Таран-Лала, М. В. Гунченко. — К. : Центр учбової літератури, 2013. — 304 с
25. Проць Н.В. Особливості концепцій бюджетування та їх класифікація. Інвестиції: практика та досвід. 2014. № 11–12. 125 с.
26. VII. Звіт керівництва (звіт про управління) [Електронний ресурс]. URL : https://www.smida.gov.ua/db/feed/showform/corp_upr/7141
27. Зубок С. Бюджетирование 2.0: управлене вне бюджета / С. Зубок // Банкайські веснік. – 2015. – № 9. – С. 27-31.
28. Голов С.Ф., 2008. Управлінський облік: підручник. [4-те вид.]. К.: Лібра. 704 с.
29. Прокопенко О.В. Оцінка сучасних інструментів контролінгу на підприємстві / О.В. Прокопенко, О.М. Прокопенко // Проблеми економіки. – 2016. - №4. – С. 157-162.
30. Терещенко О.О. Навч. посіб-ник. — К.: КНЕУ, 2003. — 554 с.
31. Колісник М.В. Бюджетування як шлях до ефективного управління. Вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. 2015. 372 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	<u>Акціонерне товариство "ТУРБОАТОМ"</u>	Дата (рік, місяць, число)	КОДН	
Територія	<u>ХАРКІВСЬКА</u>	за СДРКОУ	2020	01
Організаційно-правова форма господарювання	<u>Акціонерне товариство</u>	за КОАТУУ	05762269	01
Вид економічної діяльності	<u>Виробництво двигунів і турбін, крім авіаційних, автотранспортних і мотоциклетних двигунів</u>	за КОПФГ	6310138500	
		за КВЕД	230	
			28.11	

Середня кількість працівників 1 3463

Адреса, телефон проспект Московський, буд. 199, Неміншляхський р-н, м. ХАРКІВ, ХАРКІВСЬКА обл., 61037 3492800

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "х" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3 301	1 268
первісна вартість	1001	7 928	8 120
накопичена амортизація	1002	4 627	6 852
Незавершені капітальні інвестиції	1005	17 118	17 547
Основні засоби	1010	2 245 196	2 087 275
первісна вартість	1011	10 582 169	10 614 477
знос	1012	8 336 973	8 527 202
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	338 397	56 510
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	1 409 789	1 075 917
Усього за розділом I	1095	4 013 801	3 238 517
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 612 733	1 692 447
Виробничі запаси	1101	381 264	351 343
Незавершене виробництво	1102	1 116 460	1 253 210
Готова продукція	1103	114 999	87 884
Товари	1104	10	10
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	673 585	1 895 684
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	440 170	326 617
з бюджетом	1135	24	24
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахування доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 199	4 172
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	482 523	72 343
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	482 523	72 343
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частина перестраховки у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Закінчення додатка А

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	327 428	189 755
Усього за розділом II	1198	3 541 662	4 181 042
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	7 555 463	7 419 559

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паієвий) капітал	1400	105 624	105 624
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	1 791 381	1 791 381
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	61 064	61 064
Нерозподілений прибуток (зменчений збиток)	1420	3 628 794	3 403 004
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	5 586 863	5 361 073
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	244 282	191 417
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	8 792	9 841
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Презонний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	253 074	201 258
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	100 000
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	127 891	388 535
розрахунками з бюджетом	1620	67 406	31 137
у тому числі з податку на прибуток	1621	56 260	18 708
розрахунками зі страхування	1625	4 408	9 746
розрахунками з оплати праці	1630	19 142	37 461
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	1 029 123	829 777
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	355 952	369 080
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	49 159	39 947
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	62 445	51 545
Усього за розділом III	1695	1 715 526	1 857 228
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
У. Чиста партія активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	7 555 463	7 419 559

ЕП СУБОТІН
ВІКТОР
ГЕОРГІЙОВИЧ

СУБОТІН ВІКТОР ГЕОРГІЙОВИЧ

ЕП СЕМЕНЧУК
ІРИНА ІВАНІВНА

СЕМЕНЧУК ІРИНА ІВАНІВНА

Висновок складено згідно з вимогами порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство	Акціонерне товариство "ТУРБОАТОМ"	Дата (рік, місяць, число)	2019	01	01
Територія	ХАРКІВСЬКА	за ЄДРПОУ	05762269		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	6310138500		
Вид економічної діяльності	Виробництво двигунів і турбін, крім авіаційних, автотранспортних і мотоциклетних двигунів	за КОПФГ	230		
		за КВЕД	28.11		
Середня кількість працівників	1 3 469				
Адреса, телефон	проспект Московський, буд. 199, Немішлянський р-н, м. ХАРКІВ, ХАРКІВСЬКА обл., 61037		3492800		
Одиниця виміру: тис. грн. без десятикового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					
Баланс (Звіт про фінансовий стан)					
на 31 грудня 2018 р.					
Форма №1 Код за ДКУД: 1801001					

А К Т И В	Код рр.кк.а	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	94	3 301
первісна вартість	1001	3 541	7 928
накопичена амортизація	1002	3 447	4 627
Незавершені капітальні інвестиції	1005	22 886	17 118
Основні засоби	1010	2 452 817	2 245 196
первісна вартість	1011	10 609 623	10 582 169
знос	1012	8 156 806	8 336 973
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	405 665	338 397
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиторські витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	1 404 051	1 409 789
Усього за розділом I	1095	4 285 513	4 013 801
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 382 522	1 612 733
Виробничі запаси	1101	350 874	381 264
Незавершене виробництво	1102	955 632	1 116 460
Готова продукція	1103	76 006	114 999
Товари	1104	10	10
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	715 988	673 585
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	318 073	440 170
з бюджетом	1135	12 878	24
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 286	5 199
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	239 326	482 523
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	239 326	482 523
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1180	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	267 585	327 428
Усього за розділом II	1195	2 940 658	3 541 662
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибутті	1200	-	-
Баланс	1300	7 226 171	7 555 463

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	105 624	105 624
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у доцінках	1405	1 791 381	1 791 381
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	61 064	61 064
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 413 491	3 628 794
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	5 371 560	5 586 863
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	288 529	244 282
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	19 486	8 792
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	308 015	253 074
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	19 600	127 891
розрахунками з бюджетом	1620	106 171	67 406
у тому числі з податку на прибуток	1621	101 212	56 260
розрахунками зі страхування	1625	3 479	4 408
розрахунками з оплати праці	1630	14 470	19 142
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	998 557	1 029 123
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	304 408	355 952
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	49 995	49 159
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	49 916	62 445
Усього за розділом III	1695	1 546 896	1 718 526
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибутті	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	7 226 171	7 555 463

Керівник

Головний бухгалтер

Визначено за порядку встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ЕП СУБОТІН
ВІКТОР
ЕП
СУБОТІНОВИ
СЕМЕНЧУК
ІРИНА
ІВАНІВНА

СУБОТІН ВІКТОР ГЕОРГІЙОВИЧ

СЕМЕНЧУК ІРИНА ІВАНІВНА

Додаток В

Річна фінансова звітність емітента

			КОДИ
			2018 01 01
Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ТУРБОАТОМ"	Дата(рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	05762269
Територія		за КОАТУУ	6310138500
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво двигунів і турбін, крім авіаційних, автотранспортних і мотоциклетних двигунів	за КВЕД	28.11
Середня кількість працівників	3501		
Одиниця виміру:	тис.грн. без десяткового знака		
Адреса	просп. Московський, 199, м. Харків, Харківський, Харківська область, 61037, УКРАЇНА, (057) 349-22-92		
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			
		V	

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	138	94	0
первісна вартість	1001	3526	3541	0
накопичена амортизація	1002	3388	3447	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	18232	22886	0
Основні засоби:	1010	499917	2452817	0
первісна вартість	1011	1366099	10609623	0
знос	1012	866182	8156806	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	444238	405665	0
Відстрочені податкові активи	1045	10793	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	653940	1404051	0
Усього за розділом I	1095	1627258	4285513	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	1234268	1382522	0
Виробничі запаси	1101	337006	350874	0
Незавершене виробництво	1102	842801	955632	0
Готова продукція	1103	54451	76006	0
Товари	1104	10	10	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0

Продовження додатка В

Векселі удержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	429780	715988	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	50742	318073	0
з бюджетом	1135	24	12878	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4544	4286	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1170344	239326	0
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	1170344	239326	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	225884	267585	0
Усього за розділом II	1195	3115586	2940658	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	4742844	7226171	0

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	105624	105624	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	10017	1801545	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	61064	61064	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3202010	3403327	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	3378715	5371560	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	288529	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	37244	19486	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532	0	0	0

Закінчення додатка В

резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	37244	308015	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	26848	19600	0
за розрахунками з бюджетом	1620	163150	106171	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	75534	101212	0
за розрахунками зі страхування	1625	3061	3479	0
за розрахунками з оплати праці	1630	11982	14470	0
за одержаними авансами	1635	490708	998557	0
за розрахунками з учасниками	1640	598519	304408	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	24017	49995	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	8600	49916	0
Усього за розділом III	1695	1326885	1546596	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	4742844	7226171	0
Примітки	Викладені у розділі "Примітки до фінансової звітності, складеної відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності".			
Керівник	Суботін Віктор Георгійович			
Головний бухгалтер	Семенчук Ірина Іванівна			